

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

kṛṣṇayajurvēdīya taittirīya āraṇyakē

॥ *dvitīyaḥ praśnaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ dvitīyaḥ praśnaḥ ॥

॥ hariḥ o(4)m ॥

namō brahmaṇē namō astvagnayē namaḥ pṛthivyai

nama ośadhībhyah |

namō vācē namō vācaspatayē namō viṣṇāvē

brhatē kārōmi |

ōm śāntiḥ śāntiḥ śāntiḥ ॥

saha vai dēvanāṃ cāsūrāṇāṃ ca yajñau pratātāvāstām
vayagg svargam lōkamēṣyāmō vayamēṣyāma iti
tē'sūrāssannahya sahasaivācāranbrahmaçaryēṇa
tapasaiva dēvāstē'sūrā amuhyaggstē na prājānaggstē
parā'bhavāntē na svargam lōkamāyanprasṛtēna
vai yajñēna dēvāssvargam lōkamāyannaprasṛtē
nāsūrānparā'bhāvayanprasṛtō ha vai
yajñōpavītinō yajñō'prasṛtō'nupavītinō
yatkiñca brāhmaṇō yajñōpavītyadhītē yajāta ēva
tattasmādyajñōpavītyēvādhiyīta yājayēdyajāta
vā yajñasya prasṛtyā ajinaṃ vāsō vā dakṣiṇata

Please let us know of any errors in this text.

ūpavīya dakṣiṇaṃ bāhumuddharatē'vadhattē savyamiti
yajñōpavītamētadēva viparītaṃ prācīnāvītaḡ
saṃvītaṃ mānuṣam || 1 ||

rakṣāḡsi havā purō'nuvākē tapōgrāmatiṣṭhanta
tānprajāpātirvarēṇōpāmantrayata tāni
varāmvṛṇītādityō nō yōddhā iti
tānprajāpātirabravīdyōdhāyadhvamiti
tasmāduttiṣṭhantaḡ havā tāni
rakṣāḡsyādityaṃ yōdhāyanti
yāvāstamanvāgāttāni ha vā
ētāni rakṣāḡsi gāyatriyā'bhimantritēnāmbhāsā
sāmyanti tadu ha vā ētē brāhmavādinah
pūrvābhīmukhāssandhyāyāṃ gāyatriyā'bhimantritā
āpā ūrdhvaṃ vikṣipanti tā
ētā āpō vajrībhūtvā tāni rakṣāḡsi
mandēhā'ruṇē dvīpē prakṣipanti yatprādakṣiṇaṃ
prakrāṃanti tēnā pāpmānamava
dhūnvantyudyantāmastam
yantāmādityamābhidyāyankurvanbrāhmaṇō

vidvānthśakalāṃ bhādramaśnutē'sāvādityō brahmēti
brahmaiva sanbrahmāpyēti ya ēvaṃ vēdā || 2 ||

yaddēvā dēvaḥēlānaṃ dēvāścākṛmā vāyam |
ādityāstasmānmā muñcatartasyartēna māmita |
dēvā jīvanakāmyā yadvācā'nṛtamūdima |
tasmānna iha muñcata viśvē dēvāssajōśasaḥ |
ṛtēna dyāvāpṛthivī ṛtēna tvaḡ sārāsvati |
kṛtānaḥ pāhyēnāsō yatkiñcānṛtamūdima |
indrāgnī mītrāvaruṇau sōmō dhātā bṛhaspatiḥ |
tē nō muñcantvēnāsō yadanyakṛtamārīma |
sajātaśaḡsāduta jāmiśaḡsājyāyāśaśśaḡsāduta
vā kaṇīyasaḥ |
anādhrṣṭaṃ dēvakṛtaṃ yadēnāstasmāttvamaśmāñjātavēdō
mumugdhi |
yadvācā yanmanāsā bāhubhyāmūrubhyāmaṣṭhīvadbhyāḡ
śīśnairyadanṛtaṃ cakṛmā vāyam |
agnirmā tasmādēnāsō gārhapatyaḥ
pramuñcatu cakṛma yāni duṣkṛtā |
[agnirmā tasmādēnāsaḥ pramuñcatu
cakṛma yāni duṣkṛtā |]

yēnā' tritō arṇavānnirbābhūva yēna
sūryaṃ tamāsō nirmumōca |
yēnēndrō viśvā ajāhādarātīstēnāham jyōtiṣā
jyōtirānaśāna ākṣi |
yatkusīdamapratīttam mayēha yēnā yamasyā
nidhinā carāmi |
ētattadāgnē anṛṇō bhāvāmi jīvānnēva
prati tattē dadhāmi |
yanmayi mātā yadā pipēṣa yadantarikṣam
yadāśasā'tikrāmāmi tritē dēvā divi jātā
yadāpā' imam mē varuṇa tattvā yāmi tvam nō
agnē sa tvam nō agnē tvamāgnē ayāsi || 3 ||

mumugdhi sapta ca || 3 ||

yadaḍivyanrṇamaham bābhūvādithsanvā
sañjagara janēbhyaḥ |
agnirmā tasmādindraśca samvidānau pramuñcatām |
yaddhastābhyām cakara kilbiṣāṇyakṣāṇām
vaḡnumupajighnamānaḥ |
ugraṃ paśyā ca rāṣṭrabhrcca
tānyaphsarāsāvanūdattāmṛṇāni |

ugrāṃ paśyē rāṣṭrābhṛtkilbiṣāṇi
yadaḥkṣavṛttamanūdattamētat |
nēnnā ṛṇānṛṇava ithsāmānō yamasyā
lōkē adhirajjurāyā |
avā tē hēla udūttamamimaṃ mē varuṇa
tattvā yāmi tvam nō agnē sa tvam nō agnē |
saṅkūsukō vikūsukō niṛṛthō yaścā nisvānaḥ |
tē(2)'smadyakṣmamanāgasō dūrāddūramācīcatam |
niryākṣmamācīcatē kṛtyāṃ niṛṛtiṃ ca |
tēna yō(2)'smathsamṛcchātai tamāsmāi prasuvāmasi |
duśśaḡsānuśaḡsābhyāṃ ghaṇēnānughāṇēnā ca |
tēnānyō(2)'smathsamṛcchātai tamāsmāi prasuvāmasi |
saṃ varcāsā payāsā saṃ tanūbhiraḡanmahī
manāsā saḡśivēnā |
tvaṣṭā nō atra vidādhatu rāyō'numārṣtu
tanvō(2) yadviliṣtam || 4 ||

kṛtyāṃ niṛṛtiṃ ca pañcā ca || 4 ||

āyūṣṭē viśvatō dadhadayamaḡnirvarēṇyaḥ |
punāstē prāṇa āyāti parā yakṣmaḡ suvāmi tē |
āyurdā agnē haḡviṣō juṣāṇō

ghṛtapratīkō ghṛtayōnirēdhi |
ghṛtaṃ pītva madhu cāru gavyaṃ pītēva
putraṃ abhirakṣatādīmam |
imamāgna āyuṣē varcāsē kṛdhi
tigmamōjō varuṇa saḡśīśādhi |
mātēvāsmā aditē śarmā yaccha viśvē
dēvā jaradaṣṭiryathā'sat |
agna āyūḡṣi pavasa āsuvōrjamīṣaṅca naḥ |
ārē bādhasva ducchunām |
agnē pavasva svapā asmē varcassuvīryam |
dadhadrayiṃ mayi pōṣam |
agnirṛṣiḥ pavamānaḥ pāñcājanyaḥ purōhitaḥ |
tamīmahē mahāgayam |
agnē jātānpraṇūdā nassapatnānpratyajātāñjātavēdō
nudasva |
asmē didihi sumanā ahēlañcharmāntē syāma
trivarūtha udbhau |
sahasā jātānpraṇūdā nassapatnānpratyajātāñjātavēdō
nudasva |
adhi nō brūhi sumanaśyamānō vayagg syāma
praṇūdā nassapatnāṅ |

agnē yō nō'bhito janō vṛkō

vārō jighāḡsati |

tāgstvaṃ vṛtrahañjahi vasvaṣmabhyamābhāra |

agnē yō nō'bhidāsati samānō yaśca niṣṭyaḥ |

taṃ vayaḡ samidhaṃ kṛtvā

tubhyāmagne'pi dadhmasi |

yō naśśapādaśapatō yaśca naśśapātaśśapāt |

uśāśca tasmai nimrukca sarvaṃ pāpaḡ samūhatām |

yō naśśapatnō yō raṇō martō'bhidāsati dēvāḥ |

idhmasyēva prakṣāyatō mā tasyōcchēṣi kiñcana |

yō māṃ dvēṣṭi jātavēdō yaṃ cāhaṃ dvēṣmi yaśca māṃ |

sarvāgstānagnē sandaha yāḡścāhaṃ dvēṣmi yē ca māṃ |

yō aśmabhyamarātīyādyaśca nō dvēṣatē janāḥ |

nindādyō aśmāndiphsācca sarvāgstānmaśmaṣā kuru |

saḡśitaṃ mē brahma saḡśitaṃ vīryā(2)mḥ balām |

saḡśitaṃ kṣatraṃ mē jiṣṇu yasyāhamasmi purōhitaḥ |

udēśāṃ bāhū atiraṃudvarcō athō balām |

kṣiṇōmi brahmaṇā'mitrānunnāyāmi svām(2) aham |

punaṛmanaḥ punaṛayūrma āgātpunaścakuṣuḥ

punaśśrōtraṃ ma āgātpunaḥ prāṇaḥ punaṛādhītaṃ

ma āgāt |

[punaṛmanaḥ punaṛāyurma āgātpunaścakṣuḥ
punaśśrōtraṃ ma āgātpunaḥ praṇaḥ punaṛākūtaṃ
ma āgātpunaścittaṃ punaṛādhītaṃ ma āgātḥ]

vaiśvānarō mē'dābdhastanūpā avābādhatāṃ
duritāni viśvā ॥ 5 ॥

pōṣaṃ dadhmasi purōhitaścatvāri ca ॥ 5 ॥

vaiśvānarāya prativēdayāmō yadinṛṇaḡ
saṅgarō dēvatāsu |

sa ētānpāśānpramucaṇpravēda sa nō
muñcātu duritādavadyāt |

vaiśvānaraḥ pavāyānaḥ pavitrayathsāngaramabhi
dhāvāmyāśām |

anājānaṇmanāsā yācamānō yadatrāinō
ava tathsuvāmi |

amī yē subhagē divi vicṛtau nāma tārakē |

prēhāmṛtāsyā yacchatāmētadbaddhakamōcānam |

vijihīrṣva lōkānkṛdhi bandhānmuñcāsi baddhakam |

yōnēriṅva pracyūtō garbhassarvānpathō ānuṣva |

sa prajānanpratigrbhṇīta vidvānprajāpātih
prathamajā ṛtasyā |

asmābhirdattaṃ jarasāḥ parastādacchinnaṃ
tantūmanu sañcārēma |
tataṃ tantūmanvēkē anusañcāranti yēṣāṃ
dattaṃ pitryamāyanavat |
abandhvēkē dadātaḥ prayacchāddātum
cēcchaknavāḡsassaṃvarga eṣāṃ |
ārābhēthāmanuṣagrābhēthāḡ samānaṃ
panthāmavathō ghṛtēna |
yadvāṃ pūrtam pariviṣṭam yadagnau tasmai
gōtrāyēha jāyāpatī saḡrābhēthām |
yadantarikṣam pṛthivīmūta dyāṃ yanmātaram
pitarāṃ vā jihigṣima |
agnirmā tasmādēnaśō gārhapatya unnō
nēṣadduritā yāni cakṛma |
bhūmirmātā'ditirnō janitram
bhrātā'ntarikṣamaḡbhiśasta ēnaḥ |
dyaurnaḥ pitā pitryāccham bhāvāsi jāmi mitvā
mā vivithsi lōkāt |
yatrā suhārdāssukṛtō madantē vihāya rōgaṃ
tanvā(2)ḡ svāyām |
aślōṇāḡgairahrūtāssaṃvargē tatrā paśyēma

pitarāṃ ca puṭram |
yadannamadmyanṛtēna dēvā dāsyannadāsyannuṭa
vā kariṣyanṇ |

yaddēvānāṃ cakṣuṣyāgō asti yadēva kiñcā
pratijagrāhamagnirmā tasmādanṛṇaṃ kṛṇōtu |

yadannamadmi bahudhā virūpaṃ vāsō
hiraṇyamuṭa gāmajāmaviṃ |

yaddēvānāṃ cakṣuṣyāgō asti yadēva kiñcā
pratijagrāhamagnirmā tasmādanṛṇaṃ kṛṇōtu |

yanmē manāsā vācā kṛtamēnaḥ kadācana |

[yanmayā manāsā vācā kṛtamēnaḥ kadācana |]

sarvasmānmēlitō mōgdhi tvaḡ hi

vēthā yathātatham || 6 ||

[sarvasmāntasmānmēlitō mōgdhi tvaḡ hi

vēthā yathātatham || 6 ||]

carēma puṭraḡ ṣaṭca || 6 ||

vātāraśanā ha vā ṛṣayaśśramaṇā ūrdhvamanthiṇō

bābhūvustānṛṣayō'rthamāyaggstē

nilāyamacaraggstē'nupraviṣuḡ kūsmāṇḍāni

tāgstēṣvanvandañchraddhayā ca tapāsā ca

tānṛṣāyō'bruvankathā nilāyaṃ carathēti ta
 ṛṣīnabruvaṇnamō vō'stu bhagavantō'smindhāmni
 kēnā vassaparyāmēti tānṛṣāyō'bruvanpavitraṃ nō
 brūta yēnārēpasāssyāmēti ta ētāni
 sūktānyāpaśyaṇ yaddēvā dēvahēlānaṃ
 yadaḍivyanṛṇamaḥam bābhūvāyūṣṭē viśvatō
 dadhadityētairājyaṃ juhuta vaiśvānarāya
 prativēdayāma ityupātiṣṭhata yadārvācīnamēnō
 bhrūṇahaṭyāyāstasmānmōkṣyadhva iti ta
 ētairājuhavustē'rēpasō'bhavankarmādiṣvētairjūhuyāt -
 pūtō dēvalōkānthśamaśnutē || 7 ||

kūśmāṇḍairjūhuyādyō'pūta iva manyēta yathā stēnō
 yathā bhrūṇahaivamēṣa bhāvati yō'yōnau rētāssiñcati
 yadārvācīnamēnō bhrūṇahaṭyāyāstasmānmucyatē
 yāvādēnō dīkṣāmupaiti dīkṣita ētaissātati
 jūhōti saṃvathsaraṃ dīkṣitō bhāvati
 saṃvathsarādēvātmanāṃ punītē māsāṃ dīkṣitō
 bhāvati yō māsassa saṃvathsarassaṃvathsarā -
 dēvātmanāṃ punītē caturviṅśatiḡ rātrīrdīkṣitō bhāvati
 caturviṅśatirardhamāsāssaṃvathsarassaṃvathsarā -

dēvatmānam punītē dvādaśa rātrīrdīkṣitō bhāvati
 dvādaśa māsāsamvathsarassamvathsarādēvatmānam
 punītē ṣaḍrātrīrdīkṣitō bhāvati ṣaḍvā
 ṛtavāsamvathsarassamvathsarādēvatmānam punītē
 tīsrō rātrīrdīkṣitō bhāvati tripadā
 gāyatrī gāyatriyā ēvatmānam punītē na
 māḡsamāsnīyānna striyamupēyānnōparyāsita
 juguphsētānṛtātpayō brāhmaṇasya vratam yāvāgū
 rājanyasyāmikṣā vaiśyasyāthō saumyē'pyadhvara
 ētadvratam brūyādyadi manyētōpadasyāmītyōdanam
 dhānāssaktūnghṛtamityanuvratayēdātmanō'nu -
 padāsāya || 8 ||

ajāṇ ha vai pṛsnīg'stapasyamānānbrahmā
 svayambhvābhyānārṣatta ṛṣayō'bhavantadrṣiṇāmṛṣitvam
 tāṃ dēvatāmupātiṣṭhanta yajñakāmāsta ētam
 brāhmayajñamāpaśyantamā'hārantēnāyajanta
 yadṛcō'dhyagīṣata tāḥ payā āhutayō
 dēvānāmbhavaṇ yadyajūḡṣi ghṛtāhutayō yathsāmāni
 sōmāhutayō yadathārvāṅgirasō madhvāhutayō
 yadbrāhmaṇānītiḥāsānpūrāṇāni kalpāṅgāthā

nārāśaḡsīrmēdāhutaḡyō dēvānāmabhavāntābhiḡ kṣudham
 pāpmānamapāḡghnannapāhatapāpmānō dēvāssvargam
 lōkamāyanbrahmaḡassāyujyamṛṣāyō'gacchan || 9 ||

pañca vā ētē mahāyajñāssatati pratāyantē
 satati santiṣṡhantē dēvayajñāḡ pītṛyajñō
 bhūtayajñō mānuṣyayajñō brāhmayajña iti yadagnau
 juhōtyapi samidham taddēvayajñassantiṣṡhatē
 yatpītṛbhyāssvadhā karōtyapyapastatpītṛyajñas -
 santiṣṡhatē yadbhūtēbhyō balig harāti tadbhūtayajñas -
 santiṣṡhatē yadbrāhmaḡēbhyō' nnaḡ dadāti tanmānuṣya -
 yajñassantiṣṡhatē yathsvādhyāyamadhiyītaikāmapyṛcam
 yajussāma vā tadbrāhmayajñassantiṣṡhatē yadṛcō'dhītē
 payāsaḡ kūlyā asya pītṛnthsvadhā abhivāhanti
 yadyajūḡṣi ghṛtasyā kūlyā yathsāmāni sōmā
 ēbhyaḡ pavatē yadathārvāḡgirasō madhōḡ kūlyā
 yadbrāhmaḡānītiḡsānpūrāḡāni kalpāḡgāthā
 nārāśaḡsīrmēdāsaḡ kūlyā asya pītṛnthsvadhā
 abhivāhanti yadṛcō'dhītē payā āhutibhirēva
 taddēvāḡstārpayati yadyajūḡṣi ghṛtāhutibhiriyathsāmāni
 sōmahutibhiriyadathārvāḡgirasō

madhvā¹hutib¹hiryadbrā¹hmaṇā¹nī¹tihā¹sānpurā¹ṇā¹nī¹
kalpā¹ngā¹thā¹ nārā¹śa¹ḡsī¹rmē¹dā¹hutib¹hirē¹va
taddē¹vā¹gstār¹payatī¹ ta ē¹naṃ tr¹ptā¹ āy¹uṣā¹
tēja¹sā¹ varcā¹sā¹ śrī¹yā¹ ya¹sā¹sā¹
brahmavarca¹sē¹nā¹nnā¹dyē¹na ca tarpayanti || 10 ||

bra¹hma¹yaj¹ñē¹nā¹ ya¹kṣyamā¹ṇaḥ¹ prā¹cyā¹m di¹śi
grāmā¹dachā¹dirda¹rśa¹ udī¹cyā¹m prā¹gudī¹cyā¹m vō¹ditā¹
ādī¹tyē¹ dāk¹ṣiṇā¹ta¹ upavī¹yō¹pavi¹śya¹
hastāvavā¹nijya¹ trirā¹cāmē¹ddviḥ¹ parī¹mṛ¹jya¹
sakṛ¹dū¹pa¹sṛ¹śya¹ śira¹ścak¹ṣu¹ṣī¹ nāsī¹kē¹
śrō¹trē¹ hṛ¹dā¹yamā¹labhya¹ yattrirā¹cāmā¹tī¹ tē¹na
ṛ¹caḥ¹ prī¹ṇā¹tī¹ yaddviḥ¹ parī¹mṛ¹jatī¹ tē¹na
yaju¹ḡṣī¹ yathsakṛ¹dū¹pa¹sṛ¹śatī¹ tē¹na sāmā¹nī¹
[yathsa¹vyam¹ pā¹ṇim¹ pā¹da¹u¹ prō¹kṣatī¹]

yacchira¹ścak¹ṣu¹ṣī¹ nāsī¹kē¹ śrō¹trē¹
hṛ¹dā¹yamā¹labhātē¹ tē¹nā¹thā¹rvā¹ṅgirasō¹
brā¹hmaṇā¹nī¹tihā¹sānpurā¹ṇā¹nī¹ kalpā¹ngā¹thā¹
nārā¹śa¹ḡsī¹ḥ¹ prī¹ṇā¹tī¹ darb¹hā¹ṇā¹m
ma¹hadū¹pa¹stī¹ryō¹pasthā¹m kṛ¹tvā¹
prā¹ñāsī¹nassvādhyā¹yamadhi¹yītā¹pā¹m vā

ēṣa auṣādhīnāḡ rasō yaddarbhāssarasamēva
 brahmā kurutē dakṣiṇōttarau pānī [pāṇīpāḍau]
 kṛtvā sapavitrāvōmiti pratipadyata ētadvai
 yajūstrayīm vidyām pratyēṣā vāgētatpāramamaḡṣaram
 tadētadṛcā'bhyukta mṛcō akṣarē paramē
 vyōmaṇ yasmindēvā adhi viśvē
 niṣēduryastanna vēda kimṛcā kariṣyati ya
 ittadvidusta imē samāsata iti trīnēva
 prāyūṅkta bhūrbhuvassvārityāhaitadvai vācassatyam
 yadēva vācassatyam tatprāyūṅktāthā
 sāvitṛīm gāyatṛīm trīranvāha
 paḡchō'rdharcāśō'navānaḡ sāvītā śriyaḡ
 prasavitā śriyamēvāpnōtyathō prajñātāyaiva
 pratipadā chandāḡṣi pratipadyatē || 11 ||

grāmē manāsā svādhyāyamadhīyīta divā naktam
 vēti hā smāha śauca āhnēya
 utārānyē'balā uta vācōta tiṣṭhānṇuta
 vrajānṇutāsīna uta śayānō'dhīyītaiva
 svādhyāyam tapasvī puṇyō bhavati ya ēvaṃ
 vidvānthsvādhyāyamadhītē namō brahmaṇē

namō astvagnayē namaḥ pṛthivyai nama oṣadhībhyah |
namō vācē namō vācaspatayē
namō viṣṇavē br̥hatē kārōmi || 12 ||

maḍhyandinē praḇalaḡmadhiyītāsau khalu vāvaiṣa
ādityō yadbrāhmaḡnastasmātarhi
tēkṣṇiṣṭham tapati tadēṣā'bhyuktā |
citraḡ dēvānāḡmudāḡgādanikaḡm
cakṣūrmitrasya varuḡnasyāḡgnēḥ |
ā'prā dyāvāpṛthivī antarikṣaḡ sūrya ātmā
jagatastasthuṣāścēti sa vā ēṣa yajñassadyah
pratāyatē sadyassantiṣṭhatē tasya prāksāyamāvabhṛthō
namō brahmaḡa iti paridhānīyāḡm triranvāhāpa
ūpaspr̥syā ḡṛhānēti tatō yatkiṅca
dadāti sā dakṣiṇā || 13 ||

tasya vā ētasya yajñasya mēghō havirdhānāḡm
vidyudagnirvaṛṣaḡ havisstānayaḡtnurvaṣaṭkārō
yadāvāsphūrjāti sō'nuvaṣaṭkārō
vāyurātmā'māvāsyā sviṣṭakṛdya ēvaḡm
vidvānmēghē vaṛṣati vidyōtāmānē stānayaṡtyavaṣphūrjāti
pavāmānē vāyāvāmāvāsyāyāḡ svādhyāyamadhītē

tapā ēva tattāpyatē tapō hi svādhyāya
 ityuttamam nākaḡ rōhatyuttamassamānānām
 bhavati yāvantaḡ ha vā imām vittasyā
 pūrṇām dadāthsvargam lōkam jāyati tāvāntam lōkam
 jāyati bhūyāḡsam cākṣayyam cāpā punarmṛtyum
 jāyati brahmaṇassāyujyam gacchati || 14 ||

tasya vā ētasyā yajñasya dvāvānadhyāyau
 yadā''tmā'suciryaddēśassamṛddhirdaivatāni
 ya ēvam vidvānmāhārātra uṣasyuditē
 vrajaggstiṣṭhannāsinaśśayānō'raṇyē
 grāmē vā yāvattarasagḡ svādhyāyamadhītē
 sarvānlōkāñjāyati sarvānlōkānānṛṇō'nusañcarati
 tadēśā'bhyuktā |

anṛṇā asminnānṛṇāḥ parasmiggstṛtiyē
 lōkē anṛṇāssyāma |
 yē dēvayānā uta pitṛyāṇāssarvānpathō anṛṇā
 ākṣiyēmetyagnim vai jātam pāpmā jāgrāha tam dēvā
 āhūtībhiḥ pāpmānamapāghnānnāhūtīnām
 yajñēnā yajñasya dakṣiṇābhirdakṣiṇānām
 brāhmaṇēnā brāhmaṇasya chandōbhiśchandāsāg

svadhyāyēnāpāhatapāpmā svādhyāyō dēvapāvitraṃ vā
ētattaṃ yō'nūthsrjatyabhāgō vāci bhāvatyabhāgō
nākē tadēṣā'bhyuktā |
yastityājā sakhividaḡ sakhāyaṃ na tasyā
vācyapī bhāgō āsti |
yadiḡ śrṇōtyalakaḡ śrṇōti na hi pravēda
sukṛtasya panthāmiti tasmāthsvādhyāyō'dhyētavyō
yaṃ yaṃ kratumadhītē tēnā tēnāsyēṣṭaṃ
bhāvatyagnērvāyōrādityasya sāyujyaṃ
gacchati tadēṣā'bhyuktā |
yē arvānuta vā purāṇē vēdaṃ vidvāḡsāmabhitō
vadantyādityamēva tē parivadanti sarvē agniṃ dvitīyaṃ
trītiyaṃ ca haḡsamiti yāvātīrvai dēvatāstāsarvā
vēdaṃvidi brāhmaṇē vāsanti tasmādbrāhmaṇēbhyō
vēdaṃvidbhyō divē divē namaskuryānnāślīlaṃ
kīrtayēdētā ēva dēvatāḥ prīṇāti || 15 ||

ricyāta iva vā ēṣa prēva ricyatē yō
yājayāti prati vā grṇṇāti yājayitvā pratigrhya
vā'nāśnāntriṣṣvādhyāyaṃ vēdamadhīyita trirātraṃ vā

sāvitrīm gāyatrīmanvātirēcayati varō dakṣiṇā
varēṇaiva varagg sprṇōtyātmā hi varāḥ || 16 ||

duhē ha vā ēṣa chandāḡsi yō yājayāti sa yēnā
yajñakratunā yājayēthsō'raṇyaṃ parētya śucau dēśē
svādhyāyamēvainamadhiyannāsita tasyānaśanaṃ dīkṣā
sthānamupasada āsānaḡ sutyā vāgjuhūrmanā
upabhṛddhṛtirdhruvā prāṇō havissāmādhvaryussa vā
ēṣa yajñāḥ prāṇadakṣiṇō'nāntadakṣiṇas -
samṛddhatarāḥ || 17 ||

kaṭidhā'vākīrṇī praviśati caturdhētyāhurbrahmavādinō
marutaḥ prāṇairindraṃ balēna bṛhaspatim
brahmavarcasēnāgnimēvētarēṇa sarvēṇa tasyaitāṃ
prāyāścittim vidāñcakāra sudēvaḥ kāśyapō yō
brāhmacāryāvākīrēdamāvāsyāyāḡ rātryāmagṇim
praṇīyōpasamādhāya dvirājyāsyōpaghātāṃ juhōti
kāmāvākīrṇō'smyavākīrṇō'smi kāmā kāmāya svāhā
kāmābhidrughō'smyabhidrughō'smi kāmā kāmāya
svāhētyamṛtaṃ vā ājyāmamṛtamēvātmandhātē hutvā
prayātāñjaliḥ kavātiryāñnāgnimābhimantrayēta
saṃ mā siñcantu marutaṣsamindraṣsaṃ bṛhaspatiḥ |

saṃ mā'yamaḡnissiñcatvāyuṣā ca balēna
 cāyuṣmantam karōta mēti prati hāsmāi marutaḥ
 prāṇāndādhati pratīndrō balaṃ prati
 bṛhaṣpatiṛbrahmavarcaṣaṃ pratyagniritarathsarvaḡ
 sarvātanurbhūtvā sarvamāyūrēti trirābhimantrayēta
 triṣatyā hi dēvā yō'pūta iva manyēta
 sa ittham juhuyādītthamaḡbhimantrayēta punīta
 ēvātmānamāyūrēvātmandhattē varō dakṣiṇā
 varēṇaiva varagḡ sprṇōtyātmā hi varāḥ || 18 ||

bhūḥ prapādyē bhuvaḥ prapādyē svaḥ prapādyē
 bhūrbhūvaṣṣvaḥ prapādyē brahmaṃ prapādyē
 brahmakōśam prapādyē'mṛtam prapādyē'mṛtakōśam
 prapādyē caturjālam brahmakōśam yaṃ
 mṛtyurnāvapaśyāti tam prapādyē dēvānprapādyē
 dēvapuram prapādyē parivṛtō varivṛtō brahmaṇā
 varmaṇā'ham tējasā kaśyāpasya yasmai namastacchirō
 dharmō mūrdhānam brahmōttarā hanūryajñō'dharā
 viṣṇurḥṛdayaḡ saṃvathsarāḥ prajānānamaśvinau
 pūrvapādāvātrirmadhyam
 mitrāvaruṇāvaparapādāvagniḥ pucchāsyā prathamam

kāṇḍaṃ tata indraṣṭataḥ prajāpātirabhayaṃ
caturthaḥ sa vā ēṣa divyaśśākvaraśśiśumārastaḥ
ha ya ēvaṃ vēdāpā punarmṛtyuṃ jāyati jāyati
svargaṃ lōkaṃ nā'dhvani pramiyatē
nāphsu pramiyatē nā'gnau pramiyatē

[nā'gnau pramiyatē nā'phsu pramiyatē]

nānapatyāḥ pramiyatē laghvānnō bhavati
dhruvastvamāsi dhruvasya kṣitamasi tvam
bhūtānāmadhipatirasi tvam bhūtānāg
śrēṣṭhō'si tvam bhūtānyupaparyāvartantē
namāstē namassarvaṃ tē namaḥ || 19 ||

[namāstē namassarvaṃ tē namō
namāśśiśukumārāya namaḥ || 19 ||]

[namaḥ prācyai diśē yāścā dēvatā
ētasyāṃ prativasantyētābhyāścā namō namō
dakṣiṇāyai diśē yāścā dēvatā
ētasyāṃ prativasantyētābhyāścā namō namaḥ
prācyai diśē yāścā dēvatā
ētasyāṃ prativasantyētābhyāścā namō nama
udīcyai diśē yāścā dēvatā]

ētasyāṃ prativasantyētābhyaśca namō namā
 ūrdhvāyai diśē yāśca dēvatā
 ētasyāṃ prativasantyētābhyaśca
 namō namō'dhārāyai diśē yāśca dēvatā
 ētasyāṃ prativasantyētābhyaśca
 namō namō'vāntarāyai diśē yāśca dēvatā
 ētasyāṃ prativasantyētābhyaśca
 namō namō gaṅgāyamunayōrmadhyē yē
 vasanti tē mē prasannātmānaściraṃ jīvitam vārdhayanti
 namō gaṅgāyamunayōrmunibhyaśca
 namō namō gaṅgāyamunayōrmunibhyaśca namaḥ || 20 ||

saha rakṣāḡsi yaddēvā yadaḍivyaṇnāyūṣṭē vaiśvānarāya vātāraśanā
 ha kūsmāṇḍairajāṇ ha pañca brahmayajñēna grāmē
 maḍhyandinē tasya vai mēghastasya vai dvau ricyātē duhē ha
 kaṭidhā'vakīrṇā bhūrēkānnaviḡśatiḥ || 20 ||

saha vātāraśanā duhē ha trayōviḡśatiḥ || 20 ||

[saha rakṣāḡsi yaddēvāssaptadaśa yadaḍivyaṇpañcādaśāyūṣṭē
 catuṣtriḡśadvaiśānarāya ṣadviḡśatirvātāraśanā ha
 kūsmāṇḍairajāṇ ha pañca brahmayajñēna grāmē
 maḍhyandinē tasya vai mēghastasya vai dvau ricyātē duhē ha
 kaṭidhā'vakīrṇā bhūrnamaḥ prācyai viḡśatiḥ || 20 ||]

[saha brahmayajñēna viḡśatiḥ || 20 ||]

ōṃ |

namō brahmaṇē namō astvagnayē

namaḥ pṛthivyai nama oṣadhībhyaḥ |

namō vācē namō vācaspatāyē

namō viṣṇāvē bṛhatē kārōmi |

ōṃ śāntiḥ śāntiḥ śāntiḥ ||

|| hariḥ o(3)m ||

|| *iti kṛṣṇayajurvēdīya taittirīya āraṇyakē*

dvitīyaḥ praśnaḥ samāptaḥ ||